

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

### A1.α.

1 Λάθος

2 Λάθος

3 Σωστό

### A1.β.

α - 1

β - 3

### B1.

- Η πόλη είναι μια κοινωνία, γεγονός που όλοι το βλέπουμε και δεν μπορούμε να το αμφισβητήσουμε. Μάλιστα, για τη σημείωσή του αυτή ο Αριστοτέλης επικαλείται τις αισθήσεις (*ὀρῶμεν*).
- Για να παρακολουθήσουμε τη σκέψη του Αριστοτέλη στα *Πολιτικά* του θα πρέπει να έχουμε υπόψη πως ο όρος *πόλις* αντιστοιχεί στη δική μας έννοια κράτος. Αυτή η *πόλις* – *κράτος* είναι στα *Πολιτικά* μια κοινότητα που την αποτελούν κυβερνώντες και κυβερνώμενοι, άρχοντες και αρχόμενοι. Είναι η τελειότερη μορφή κοινωνικής συμβίωσης και περιλαμβάνει ατελέστερα κοινωνικά μορφώματα, όπως η οικογένεια (*οἶκος*), η φυλετική συγγένεια και σχέση, το χωριό (*κώμη*), μια συντεχνία κ.ά. Η πόλις δεν είναι απλώς μια ανταλλακτική κοινωνία (=από το ρήμα *κοινωνῶ*, που σήμαινε συμμετέχω σε κάτι, παίρνω μέρος σε κάτι μαζί με κάποιον άλλο ή με κάποιους άλλους) που διασφαλίζει την επιβίωση των μελών της, αλλά εκείνη η οργανωμένη και αρθρωμένη κοινωνία που διασφαλίζει τις προϋποθέσεις για την πλήρη ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων του ανθρώπου.
- Ο ορισμός της πόλης που δίνει ο Αριστοτέλης αρχίζει από την έννοια του *γένους* («κοινωνία»: *κοινωνίαν τινά οὔσαν*) και προχωρεί στην *ειδοποιό διαφορά* της από τις άλλες κοινωνίες, το στόχο της που είναι το κυριότατο από όλα τα αγαθά. Η αντωνυμία *τινά* δηλώνει ότι στην ευρύτερη έννοια κοινωνία ανήκουν και άλλες συμβιωτικές κοινότητες.
- Θεωρώντας δεδομένο ότι οι πρώτες κοινωνίες υπήρξαν εκ φύσεως και στηριζόμενος ο Αριστοτέλης στον ορισμό της πόλης ως κοινότητας από περισσότερα χωριά, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πόλη είναι φυσική ύπαρξη. Ο Αριστοτέλης θεωρεί *φύσει* την πόλη, όπως και τις πρώτες κοινωνικές οντότητες, με την έννοια ότι ο άνθρωπος μόνος του δεν μπορεί ούτε καν να επιβιώσει, πόσο μάλλον να ευτυχήσει.

- Ὑψιστος σκοπός της ύπαρξής της είναι το κοινό αγαθό, η συλλογική και ατομική ευτυχία των μελών της. Το αγαθόν για τον Αριστοτέλη δεν είναι ένα και μοναδικό· είναι κατά περίπτωση διαφορετικό. Αγαθό μπορεί είναι κάτι σύμφωνο με την αρετή αλλά και κάτι ωφέλιμο ή ευχάριστο. Το αγαθόν, ακόμη, μπορεί να είναι όντως αγαθό ή απλώς να εκλαμβάνεται ως τέτοιο. Οπωσδήποτε, το αριστοτελικό αγαθόν δεν είναι μια καθολική και χωριστή από τον κόσμο ουσία, όπως φαίνεται να πίστευε ο Πλάτων. Το αγαθόν, σε όλες τις εκδοχές του, αποτελεί για τον άνθρωπο και την κοινωνία άμεσο ή απώτερο στόχο.

- Μετά τον ορισμό της πόλεως ο Αριστοτέλης σημειώνει πως κάθε κοινότητα έχει συγκροτηθεί για κάποιο σκοπό, για κάποιο αγαθό (*ἀγαθοῦ ἕνεκεν*). Στην παρενθετική πρόταση υπογραμμίζει πως όλοι κάνουν τα πάντα για κάποιο αγαθό. Σκοπός της ύπαρξής της πόλης είναι το αγαθό, για το οποίο *πάντα πράττουσι πάντες*. Έτσι ήδη από το σημείο αυτό συνδέει ο φιλόσοφος τον άνθρωπο πολίτη (*πάντες*) με την πόλη, δηλαδή την επιδίωξη του αγαθού ως σκοπού όλων των ανθρώπων με την επιδίωξη του αγαθού ως σκοπού της πόλης. Η πόλη, επομένως, στοχεύει στο υπέρτατο αγαθό το «εὖ ζῆν», την ευδαιμονία. Η διαφορά συνεπώς της πόλης με τις άλλες κοινότητες είναι ποιοτική (*κυριωτάτη*), αλλά και ποσοτική (*περιέχουσα πάσας τὰς ἄλλας*).

- Η πόλη διαφέρει από τις δύο άλλες κοινωνίες, γιατί διαθέτει αυτάρκεια. Στο δικό μας χωρίο η πόλις χαρακτηρίζεται τέλεια, ακριβώς γιατί τίποτε άλλο δεν χρειάζεται πέρα από αυτήν ο πολίτης, αφού η πόλις είναι αυτάρκης, μπορεί δηλαδή και μόνη της να του χαρίσει το πιο μεγάλο αγαθό, που είναι το εὖ ζῆν, η ευδαιμονία. Η αυτάρκεια αποτελεί θεμελιώδες γνώρισμα της πόλεως και πρωταρχική επιδίωξή της. Με αυτήν δηλώνεται η επάρκεια των αγαθών που είναι απαραίτητα για την απόκτηση και διατήρηση της συλλογικής ευτυχίας (ευδαιμονίας). Πρόκειται για αγαθά εξωτερικά (υλικά), σωματικά και ψυχικά.

## B2

|  |   |
|--|---|
| <p><b>Ανώνυμος Ιαμβλίχου</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ἄτρωτος, απρόσβλητος από αρρώστιες</li> <li>• Χαλύβδινος άνθρωπος, με υπερφυσικές σωματικές και ψυχικές δυνάμεις</li> <li>• Ένας τέτοιος άνθρωπος μπορεί να επιπλεύσει, μόνο αν συνταχθεί με το δίκαιο και το νόμιμο, αλλιώς δεν θα αντέξει, αφού όλοι οι άλλοι θα συσπειρωθούν εναντίον του.</li> </ul> | <p><b>Αριστοτέλης</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• «υπεράνθρωπος» = πλήθος</li> <li>• ὥσπερ ἓνα ἄνθρωπον τὸ πλῆθος, πολύποδα καὶ πολύχειρα καὶ πολλὰς ἔχοντ' αἰσθήσεις</li> </ul> |
|--|---|

### **B3**

**Οπτική:** όρῶμεν

**Σύσταση:** συνεστηκυῖαν

**Λάθος:** ἀλήθειαν

**Δοχείο:** ἐνδέχεται

**Ποδήλατο:** πολύποδα

### **B4**

1 – β

2 – β

3 – α

4 – α

5 – β

### **Γ1**

Σωκράτη, όλα τα φυτά κινδυνεύουν να έχουν την ίδια αρχή, και αυτά που φυτρώνουν από τη γη και τα υπόλοιπα έμψυχα και ο άνθρωπος. Γιατί και στα φυτά αυτό είναι το ευκολότερο για εμάς, όσοι καλλιεργούμε τη γη, το να προετοιμάσουμε, δηλαδή, όλα τα σχετικά πριν από το φύτεμα και το ίδιο το φύτεμα. Και όταν αυτό που φυτεύτηκε ζήσει, μετά από αυτό η φροντίδα του βλασταριού γίνεται (καθίσταται) και πολλή και επίπονη και δύσκολη. Φαίνεται πως έτσι συμβαίνει και για τους ανθρώπους. Από τις δικές μου υποθέσεις εγώ συμπεραίνω και για τα άλλα. Για εμένα, του γιού μου αυτού εδώ, είτε βλάστηση είτε παιδοποιία πρέπει αυτήν να την ονομάσω, έχει γίνει η πιο εύκολη από όλα, ενώ η ανατροφή (ήταν) δύσκολη και πάντα σε φόβο (με έχει) εμένα που φοβάμαι για αυτόν.

### **Γ2**

Ο Θεάγης αξιώνει από τον πατέρα του να τον φροντίσει και να πληρώσει σοφιστές για να τον κάνουν σοφό, επειδή ζηλεύει τους συνομηλίκους του για τους λόγους που απομνημονεύουν και απαγγέλλουν.

### **Γ3**

**ἔχειν:** σχέες

**ῥᾶστον:** ῥᾶδιον και ῥᾶον

**ἀγεννής:** ἀγεννοῦς

**ἐπιθυμεῖ:** ἐπιθυμεῖν

**τό ἄστν:** τά ἄστη

**καταβαίνοντες:** καταβησόμενοι

**πάλαι:** παλαιότερον

**ἐπιμεληθῆναι:** ἐπιμεληθέντων

**ὅστις:** οἵτινες

#### Γ4.α

**τόν αὐτόν:** επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη *τρόπον*

**τούτο:** υποκείμενο στο ρήμα *γίνεται*

**ὀνομάζειν:** τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *δεῖ*

**πάντων:** γενική διαιρετική στη λέξη *ῥάστη*

**εἰς τό ἄστν:** εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης σε τόπο στη μετοχή *καταβαίνοντες*

**μοι:** ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα *παρέχει*

**σοφόν:** κατηγορούμενο του αντικειμένου *αὐτόν* του ρήματος *ποιήσει*

#### Γ4.β

Δημόδοκος ἔλεγεν ὅτι ἡ δὲ **τότε** παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ **αὐτόν φοβοῖ**.